

Információk

jöttében, ugyanakkor a nemzeti kulturális örökség megőrzésében? Milyen hatása van a gazdasági változásoknak a felsőoktatásra?

További három csoportban folyt még az eszmecsere az oktatásról. Ebből két szabadon választható speciális jellegű csoport volt a CESE Női Hálózata, valamint a Mediterrán Pedagógia. A harmadik csoport új színfoltot jelentett a Társaság konferenciájának palettáján. A fiatal kutatók munkacsoportja sok reményteljes fiatal oktatáskutatót, oktatási szakembert mutatott be igen nagy sikerrel.

Összegzésül megállapítható, hogy a konferencián résztvevő kutatók a jövő összehasonlító pedagógiáját az eddiginél szélesebb horizonton képzelik el. A jövő kutatóinak az oktatáspolitikai, az oktatásgazdaságtan dimenziójában, összefüggéseiben is tájékozódva kell a világ különböző oktatási rendszereinek vizsgálatát, összehasonlító munkáját végezni.

Lénárd Gábor

Nemzetközi neveléstörténeti konferencia Kotrijk, Belgium, 1998. augusztus 15-18.

Az International Standing Conference for the History of Education (ISCHE) huszadik tudományos tanácskozását, a löveni katolikus egyetem rendezte meg „Imagine All the Education. The Visual Making of the Educational Space through History” címmel.

Az ünnepélyes megnyitón *M. Joniau*, az egyetem rektora, *J. Dekker*, az ISCHE jelenlegi vezetője és *M. Depaepe*, az ISCHE konferenciájának elnöke mondott beszédet. A megnyitó után került sor az első előadásra, melyet a lisszaboni egyetem professzora, *A. Novoa* tartott „Beszédstílus, látásmód: A tanárokról alkotott vélemény alapja a XIX–XX. században.”

A konferencián előadások és szemináriumok váltogatták egymást. Nagy figyelmet keltett *dr. Gerhard Mercator*, a duisbourgi egyetem tanára „A falfestmény (freskó) mint a valóság didaktikus eszméje” című előadásával, valamint *K. Porteman* löveni egyetemi tanár, akinek „A képzetársítás lenyűgöző világa, avagy az oktatás vizuális tematizálása a jezsuitáknál” című előadására az egyetem jubileumi rendezvényeként került sor.

Gazdag tematikai mondanivalója volt a *párhuzamos szemináriumoknak*, amelyek összesen 19 csoportban folytak. Mind az egyetemes, mind pedig a nemzeti nevelésügy témái gazdag változatokban kaptak helyet a programban. Az ókortörténeti témaköröktől a középkori humanista és reneszánsz témákon, a protestantizmus, a felvilágosodás témáin át egészen a XIX–XX. század reformpedagógiai törekvéseiig számos érdekfeszítő előadás hangzott el. Említsük meg: *Junzo Inokuchin*ak Comenius Orbis Pictus illusztrációiról, *Hans Van Crombruggen*ak a család szimbólumáról, *Robert Anderson*nak a XIX. századi skót iskolaépítkezésről, *Lisa L. Zagumny*nak az amerikai protestáns morálról és a hazafiságról, *Rashida Kamaev*anak az oroszországi pedagógiai múzeumról, *Gerda Walz-Michaels*nek a felvilágosodás filozófiai és pedagógiai szerepéről, *Christoph Lueth*nek a francia forradalom és a posztmodern kritikáról, *Yuval Dror*-nak a történelemtanítás interdiszciplináris szerepéről tartott referátumait.

Az egyes munkacsoportokban élénk vita alakult ki, különösen az olyan témákról, amelyekről több előadó is beszélt. Ezért nem véletlen, hogy a *Comenius*-ről elhangzott előadások is élénk visszhangot keltettek, közöttük *Németh Andrásé* is, aki „The reception and influence of Orbis Pictus from Comenius in the 17th–18th century in Hungary” címmel, a 2. csoportban szerepelt. Előadása középpontjában a teológus és pedagógus *Comenius* állt, aki több, mint 140 írásában foglalkozott teológiai és pedagógiai reformgondolatokkal, reformtervekkel. Az előadó részletesen elemezte a Magyarországon írott, pontosabban Sárospatakon közzétett (1653), majd Nürnbergben „*Orbis sensualium pictus*” (1669) címmel újra megjelentetett mű sajátosságait. Az előadó kitért arra is, hogy *Szombathi János* sárospataki professzor e munkát 1798-ban újra kiadta, bizonyítván, hogy *Comenius*nak ez a tankönyve Magyarországon és Erdélyben másfélszázadon át nemcsak a pataki kollégiumban, hanem az iskolák szélesebb körében is használatos volt.

Információk

A másik magyar előadást *Pukánszky Béla* tartotta „Enzyklopedist der Frühaufklärung in Ungarn: Apáczai Csere János (1625–1659)” címmel. Csoportjában *Pukánszky* élénk érdeklődést keltett a korai felvilágosodás legnagyobb magyar képviselőjének, *Apáczainak* a bemutatása révén, részletes képet rajzolva a korabeli Erdély iskolakultúrájáról, nevelési rendjéről. A konferencia résztvevői közelebbről megismerhették a gyulafehérvári és a kolozsvári kollégiumok tanulmányi rendjét, az egyes iskolai fokozatokat, a filiáknak, közelebbről a partikuláris iskolatípusnak a működését. *Pukánszky* a nyugat-európai neveléstörténészek számára különösen érdekesítően taglalta a felsőbbfokú iskolák rendjét, az alsó-, középső és felsőfokú iskolák egy kollégiumon belüli működését, vagyis az akadémiát, valamint a „praeceptorai rendszert” is. Hallhattak a szekció résztvevői *Apáczai* hollandiai tanulmányairól. Érdeklődést keltett az előadó *Apáczai* Leydenben és Utrechtben folytatott tanulmányainak bemutatásával is, melynek során felhívta a figyelmet az utrechti egyetemen szerzett ismereteknek a magyar protestantizmusra gyakorolt hatására. *Pukánszky* behatóan taglalta *Apáczai* Gyulafehérváron folytatott oktató munkáját és bemutatta Apáczai küzdelmét *Bisterfeld*-del, továbbá *Rákóczi György* korabeli erdélyi fejedelemmel, nem feledkezve meg a puritanizmussal kapcsolatos vitáról sem. Beszélt a kolozsvári kollégiumi-filiáról, s az ezzel kapcsolatos meghurcoltatásáról. Legvégül *Apáczai* fő művéről, a „Magyar Enciklopedéáról” beszélt, behatóan vizsgálva a természettudományokat, a filozófiai ismereteket és a teológiai vonatkozásokat, nem feledkezve meg ennek kapcsán *Descartes*, *Alstedius*, *Ramus* és *Amesius* hatásáról sem.

Bajkó Mátyás